

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

AANTREKKELIJKHEID VAN HET RAADSWERK

ONDERZOEKSRAPPORT

AUGUSTUS 2023

Het raadswerk aantrekkelijker maken, is een van de belangrijkste speerpunten van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, want een aantrekkelijk, boeiend en relevant raadslidmaatschap is van cruciaal belang voor een duurzame en aantrekkelijke toekomst van de lokale democratie.

Om het raadslidmaatschap aantrekkelijk te houden, is het belangrijk om te weten of de inhoud van het raadswerk betekenis heeft en of men er plezier aan beleeft. Om die reden heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden aan onderzoeksbureau Invior gevraagd een onderzoek te doen onder raadsleden over dit onderwerp.

In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden Aantrekkelijkheid van het raadswerk

U hoeft uw naam niet op te geven. U blijft anoniem.

Het raadswerk aantrekkelijker maken, is een van de belangrijkste speerpunten van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, want een aantrekkelijk, boeiend en relevant raadslidmaatschap is van cruciaal belang voor een duurzame en aantrekkelijke toekomst van de lokale democratie.

Om het raadslidmaatschap aantrekkelijk te houden, is het belangrijk om te weten of de inhoud van het raadswerk betekenis heeft en of u er plezier aan beleeft. Daarom hebben wij een korte vragenlijst opgesteld over uw macht en invloed als raadslid.

Wij vragen daarom uw medewerking om bijgaande vragenlijst in te vullen. Eerst krijgt u enkele algemene vragen, daarna enkele vragen meer gericht op uw persoonlijke ervaringen.

Deel 1: Algemene vragen

1. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling:
"De aantrekkelijkheid van het ambt van raadslid staat onder druk."

- Zeer eens
- Eens
- Neutraal
- Oneens
- Zeer oneens
- Weet niet/ geen mening

2. Verwacht u dat de aantrekkelijkheid van het raadswerk de komende jaren zal toenemen, gelijk blijven of afnemen?

- Toenemen

SAMENVATTING

DEEL 1: ALGEMENE VRAGEN

- ▶ Een ruime meerderheid van de raadsleden is van mening dat de aantrekkelijkheid van het ambt van raadslid onder druk staat.
- ▶ Een meerderheid van de raadsleden verwacht dat de aantrekkelijkheid van het raadswerk in de komende jaren zal afnemen.
- ▶ Vooral de te hoge werkdruk wordt genoemd als aspect dat doet afzien van het raadslidmaatschap. Daarnaast worden politieke oorzaken relatief vaak genoemd.
- ▶ Met name hogere vergoedingen, meer ondersteuning en meer ruimte voor de raad worden genoemd als aspecten die het ambt aantrekkelijk zouden maken.

DEEL 2: PERSOONLIJKE ERVARINGEN

- ▶ De redenen dat men raadslid is geworden hebben met name vaak betrekking op het willen leveren van een betekenisvolle bijdrage, de lokale betrokkenheid, het gevoel van verantwoordelijkheid en politieke interesse.
- ▶ Twee derde van de raadsleden zou zich op dit moment zeker of waarschijnlijk weer verkiesbaar stellen. Een kwart zou dit zeker of waarschijnlijk niet doen.
- ▶ Vooral de werkdruk, de vergoeding en de behoefte om (na lange tijd) plaats te maken voor opvolgers worden genoemd als redenen om zich niet opnieuw verkiesbaar te stellen.
- ▶ Het sentiment rondom het raadslidmaatschap heeft vooral betrekking op de tijdsdruk/werklast/impact op het privé leven, de gepercipieerde polarisatie, het verminderde vertrouwen in de politiek en de verharde toon in de maatschappij.
- ▶ De genoemde voorbeelden waar men trots op is lopen zeer sterk uiteen. Vaak wordt generiek verwezen naar diverse moties of initiatieven, zonder in detail te treden. De voorbeelden hebben relatief vaak betrekking op (woning)bouw en het sociaal domein.
- ▶ Een zeer ruime meerderheid geeft aan in het jaar voorafgaand aan hun raadslidmaatschap maatschappelijk actief te zijn geweest.

Aantrekkelijkheid van het raadswerk

“Het raadswerk aantrekkelijker maken, is een van de belangrijkste speerpunten van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, want een aantrekkelijk, boeiend en relevant raadslidmaatschap is van cruciaal belang voor een duurzame en aantrekkelijke toekomst van de lokale democratie.

Om het raadslidmaatschap aantrekkelijk te houden, is het belangrijk om te weten of de inhoud van het raadswerk betekenis heeft en of u er plezier aan beleeft. Daarom hebben wij een korte vragenlijst opgesteld over uw macht en invloed als raadslid.

Wij vragen daarom uw medewerking om bijgaande vragenlijst in te vullen. Eerst krijgt u enkele algemene vragen, daarna enkele vragen meer gericht op uw persoonlijke ervaringen.”

Deel 1: Algemene vragen

AANTREKKELIJKHEID AMBT ONDER DRUK?

Een ruime meerderheid van de raadsleden is van mening dat de aantrekkelijkheid van het ambt van raadslid onder druk staat.

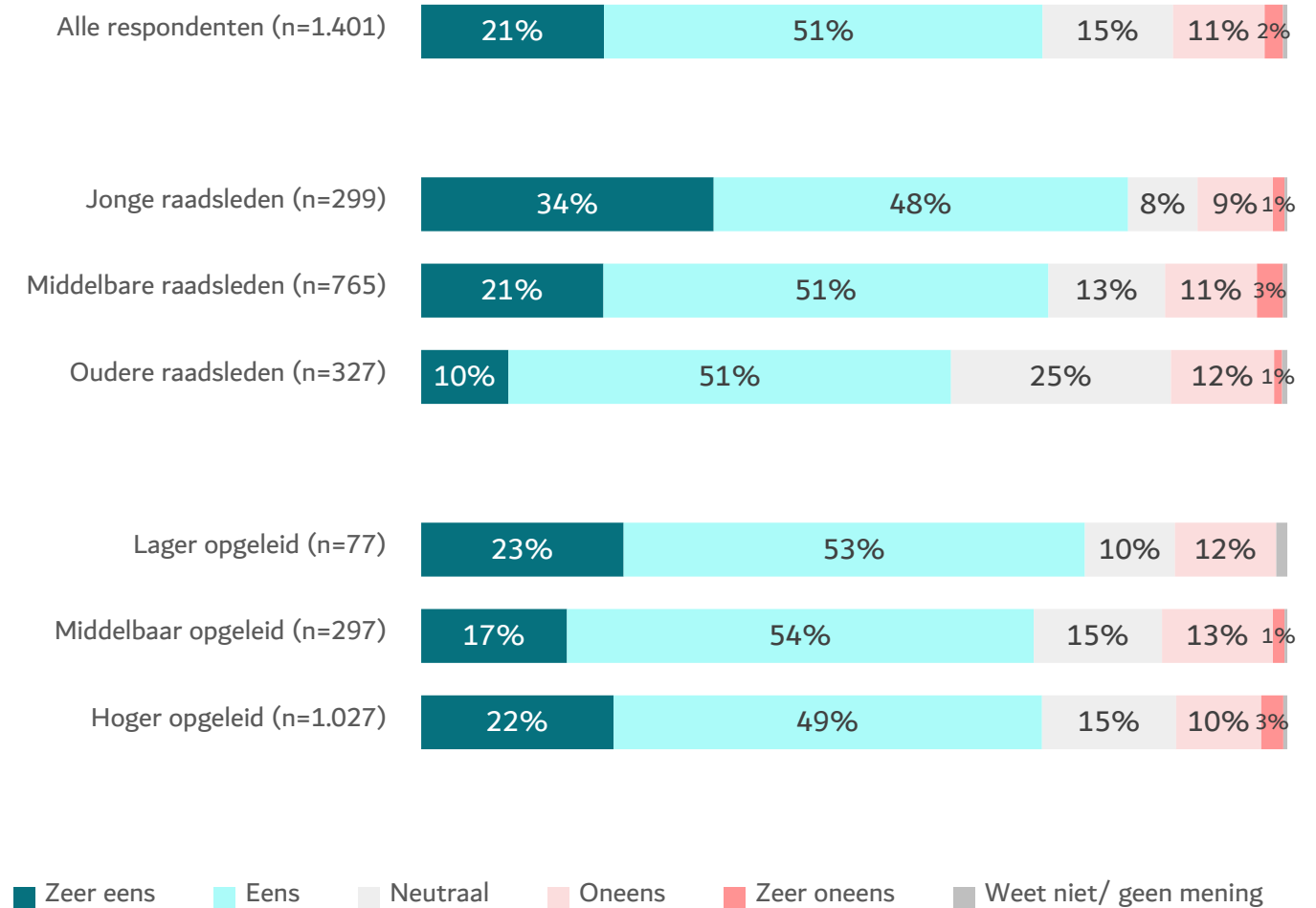
Bijna driekwart van de raadsleden (72%) is het eens of zeer eens met de stelling “De aantrekkelijkheid van het raadswerk staat onder druk”, terwijl ‘slechts’ 13% het hier (zeer) mee oneens is.

LEEFTIJDGROEPEN

Naarmate men jonger is, is men het vaker (zeer) eens met de stelling.

OPLEIDINGSNIVEAU

Er zijn geen statistisch significante verschillen gevonden tussen de verschillende opleidingsniveaus van de raadsleden.

VERWACHTE AANTREKKELIJKHEID IN DE KOMENDE JAREN

Een meerderheid van de raadsleden verwacht dat de aantrekkelijkheid van het raadswerk in de komende jaren zal afnemen.

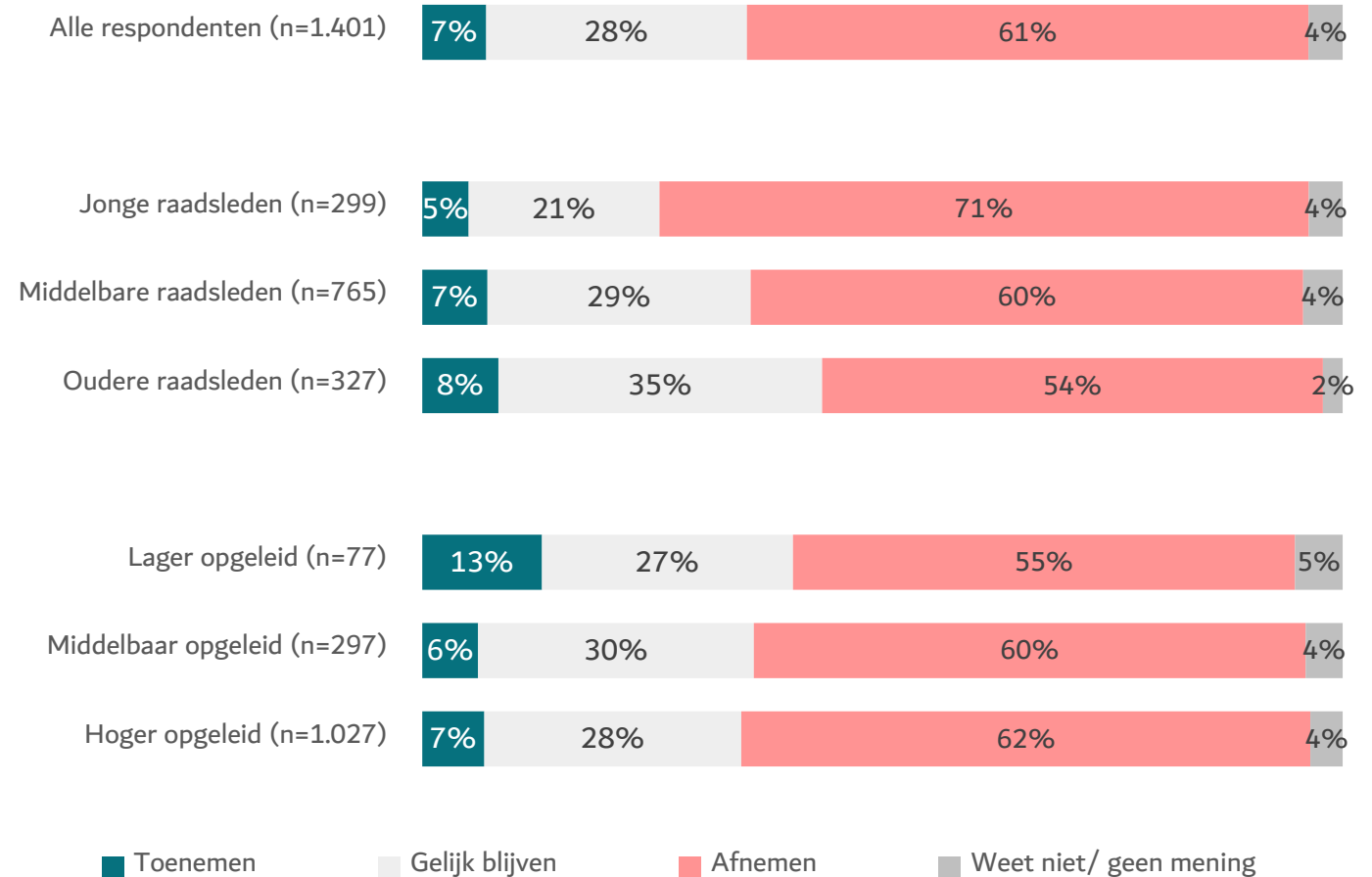
Ruim de helft (61%) van de raadsleden geeft aan te verwachten dat de aantrekkelijkheid van het raadswerk in de komende jaren zal afnemen, terwijl slechts 7% verwacht dat het zal toenemen.

LEEFTIJDGROEPEN

Naarmate men jonger is, geeft men vaker aan te verwachten dat de aantrekkelijkheid van het raadswerk zal afnemen.

OPLEIDINGSNIVEAU

Laag opgeleide raadsleden kijken iets minder negatief aan tegen de aantrekkelijkheid van het raadswerk in de toekomst.

ASPECTEN DIE DOEN AFZIEN VAN RAADSLIDMAATSCHAP

Vooral de te hoge werkdruk wordt genoemd als aspect dat doet afzien van het raadslidmaatschap. Daarnaast worden politieke oorzaken relatief vaak genoemd.

De te hoge werkdruk wordt het vaakst genoemd als het belangrijkste aspect (top 1) dat aanleiding geeft om af te zien van het raadslidmaatschap: voor ruim één op de drie raadsleden is dit het belangrijkste aspect. Ook politieke oorzaken worden relatief vaak genoemd als belangrijkste aspect (22%).

Wanneer we kijken naar de persoonlijke top 3 van belangrijke aspecten, dan zien we dezelfde aspecten wederom bovenaan staan (resp. 70% en 55% noemt deze aspecten in zijn/haar persoonlijke top 3). Daarnaast wordt een te lage vergoeding relatief vaak genoemd: 50% heeft dit aspect in zijn/haar persoonlijke top 3 staan.

Een kleine minderheid (6%) ziet geen (directe) bedreigingen.

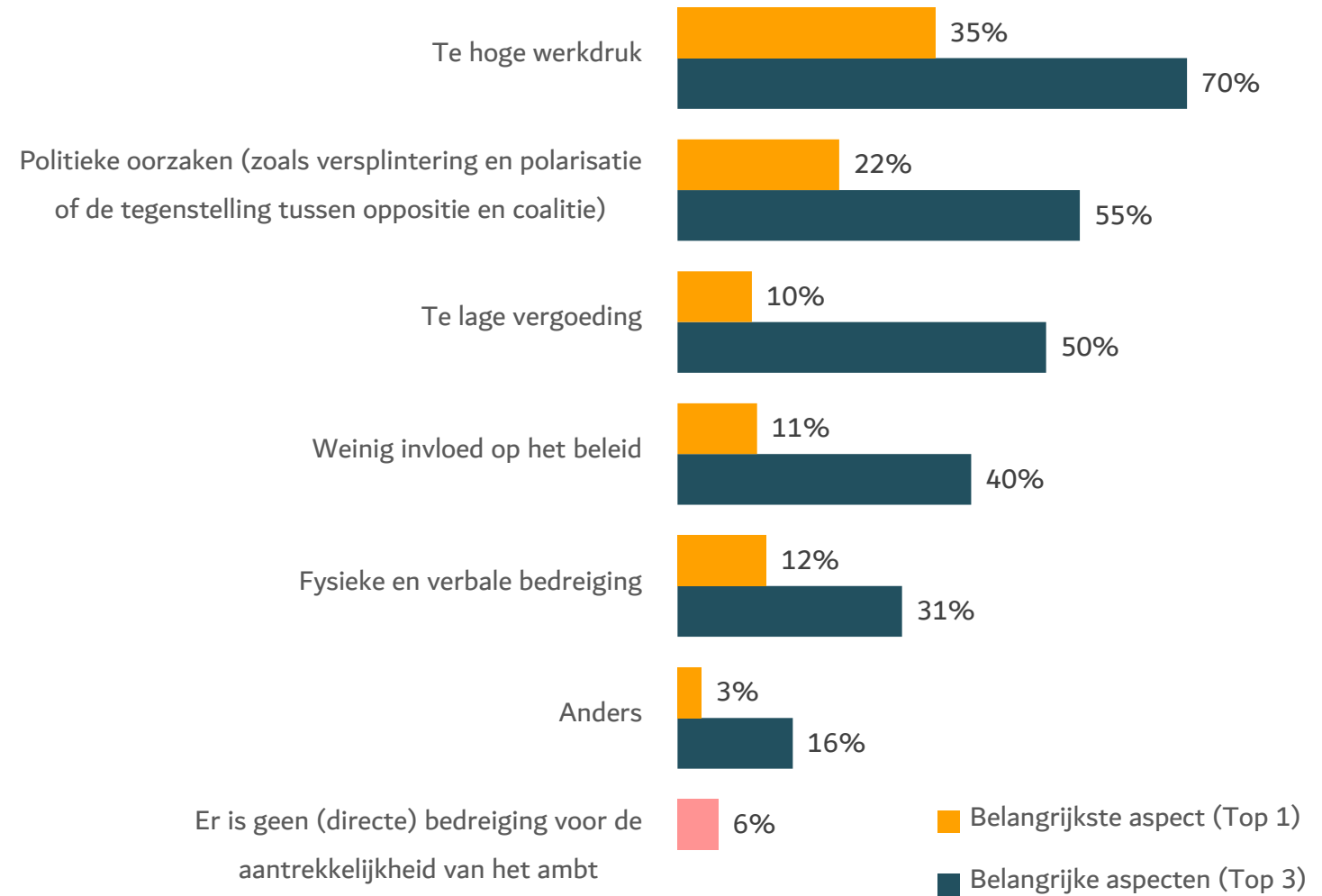
LEEFTIJDGROEPEN

Vooral jongere raadsleden (78%) noemen de te hoge werkdruk vaak in hun persoonlijke top 3 van belangrijkste aspecten (middelbare: 69% en oudere: 64%). Ook noemen zij de te lage vergoeding iets vaker (jongere raadsleden: 58%, middelbare: 50% en oudere: 45%).

Oudere raadsleden (47%) noemen iets vaker de te beperkte invloed op het beleid in hun persoonlijke top 3 (jongere: 37% en middelbare: 38%).

OPLEIDINGSNIVEAU

Hoog opgeleide raadsleden (72%) noemen de te hoge werkdruk iets vaker in hun persoonlijke top 3 van belangrijkste aspecten (middelbaar: 65% en laag: 63%).

ASPECTEN DIE HET AMBT AANTREKKELIJK ZOULDEN MAKEN

Met name hogere vergoedingen, meer ondersteuning en meer ruimte voor de raad genoemd als aspecten die het ambt aantrekkelijk zouden maken.

Meer ondersteuning voor het raadswerk (25%), minder rijks- en regiodeals, meer ruimte voor de raad (24%) en hogere vergoedingen voor het raadswerk (23%) worden het vaakst genoemd als het belangrijkste aspect (top 1) dat het ambt aantrekkelijker zou maken.

Wanneer we kijken naar de persoonlijke top 3 van belangrijke aspecten, dan zien we dezelfde aspecten wederom bovenaan staan.

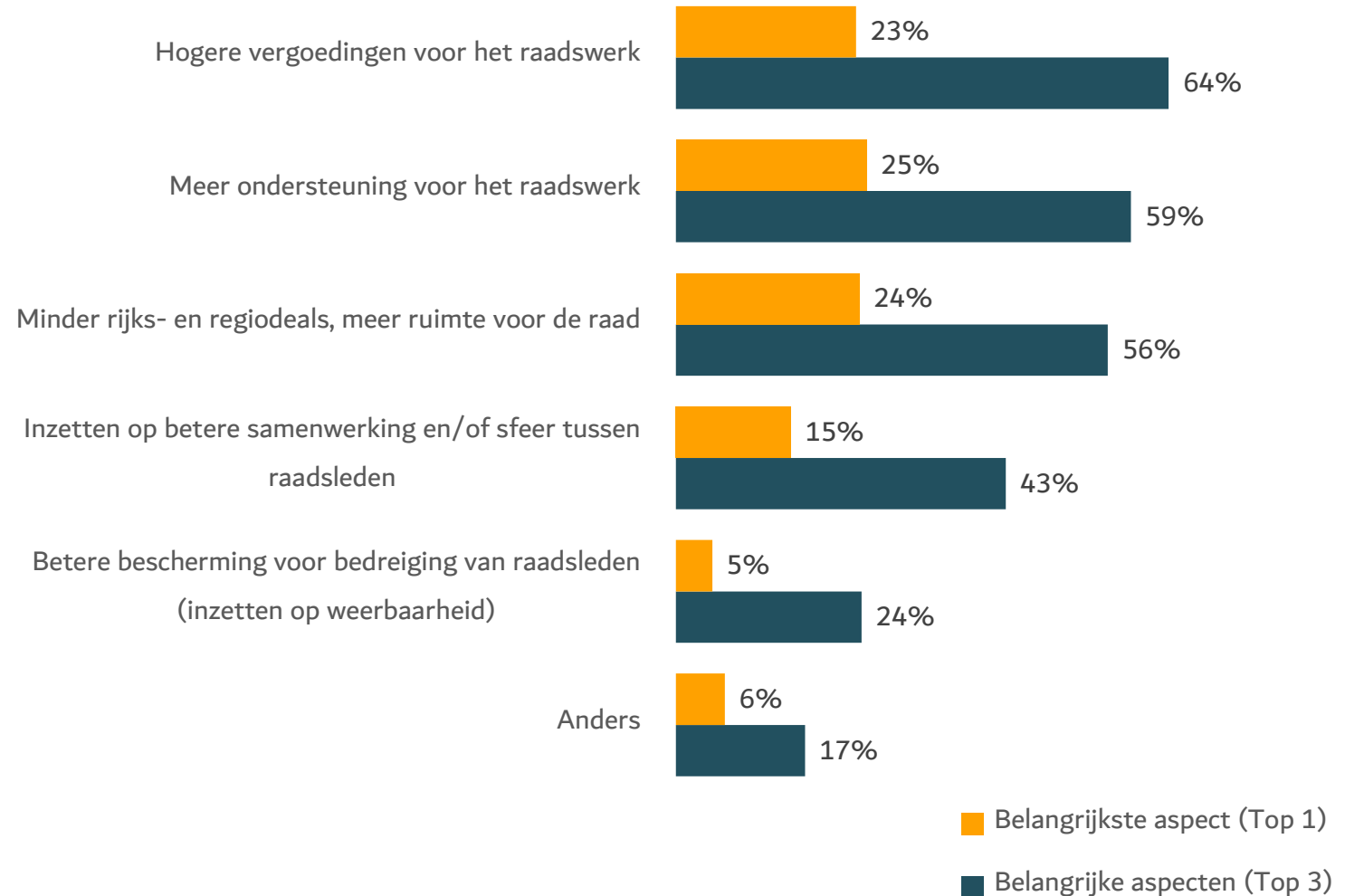
LEEFTIJDGROEPEN

Vooraf jongere raadsleden (67%) noemen meer ondersteuning voor het raadswerk vaak in hun persoonlijke top 3 van belangrijkste aspecten (middelbare: 58% en oudere: 55%). Ook noemen zij hogere vergoedingen iets vaker (jongere raadsleden: 70%, middelbare: 65% en oudere: 59%).

Oudere raadsleden (65%) noemen minder rijks- en regiodeals, meer ruimte voor de raad iets vaker in hun persoonlijke top 3 (jongere: 48% en middelbare: 56%).

OPLEIDINGSNIVEAU

Middelbaar opgeleide raadsleden (50%) noemen iets vaker het inzetten op betere samenwerking en/of sfeer tussen raadsleden in hun persoonlijke top 3 van belangrijkste aspecten (laag en hoog: beide 41%).

Deel 2: Persoonlijke ervaringen

REDEN DAT MEN RAADSLID IS GEWORDEN

De redenen dat men raadslid is geworden hebben met name vaak betrekking op het willen leveren van een betekenisvolle bijdrage, de lokale betrokkenheid, het gevoel van verantwoordelijkheid en politieke interesse.

Op de vraag wat hen heeft doen besluiten om raadslid te worden, worden zeer uiteenlopende antwoorden gegeven. Er zijn echter wel bepaalde thema's die relatief het vaakst worden genoemd:

- ▶ Een betekenisvolle bijdrage leveren aan de gemeenschap.
- ▶ De lokale betrokkenheid en invloed op beleidsbeslissingen.
- ▶ Het verbeteren van de leefomgeving en samenleving.
- ▶ De maatschappelijke verantwoordelijkheid en idealisme.
- ▶ Inzet voor de belangen van de inwoners.
- ▶ Politieke interesse en invloed uitoefenen.

Andere thema's die vaker worden genoemd zijn:

- ▶ Ter vertegenwoordiging van de bevolking.
- ▶ De wens om verandering teweeg te brengen.
- ▶ Het opkomen voor sociale rechtvaardigheid en gelijkheid.
- ▶ De vervulling van persoonlijke roeping en idealen.
- ▶ De aantrekkingskracht van politiek als middel voor verandering.
- ▶ Het bestrijden van problemen en onrecht in de samenleving.
- ▶ Als reactie op specifieke situaties of omstandigheden.

Hieronder volgt een bloemlezing van de gegeven antwoorden. De antwoorden zijn letterlijk overgenomen en kunnen dus taal- en spelfouten bevatten.

- ▶ *'De overtuiging dat mijn politieke inzet kan bijdragen aan het beter ondersteunen van inwoners in een kwetsbare positie.'*
- ▶ *'Betrokkenheid bij wet- en regelgeving en verordeningen. Betrokkenheid bij keuzes maken met en voor de inwoners. Politiek dicht bij de inwoners brengen.'*
- ▶ *'De wil om te kunnen bijdragen aan de lokale gemeenschap en de kans om dat te kunnen doen. Met name een concreet plan voor woningbouw (al in 1998!) en nog steeds niet uitgevoerd.'*
- ▶ *'Graag mee willen beslissen over de grote opgaven zoals energietransitie en klimaatadaptatie op een manier die bij mij past. Daarop heb ik aansluiting gevonden bij een partij die aansluit bij mij en mijn ideeën. De raad is een mooie manier om mee te beslissen.'*
- ▶ *'De absolute drive om de gemeente waarin ik ben opgegroeid, mooier te maken. Tegelijk zie ik dat dit bijna onmogelijk is door alle shit vanuit het Rijk.'*
- ▶ *'Ik heb al jaren politieke ambities, het leek mij goed om lokaal en dichtbij te beginnen. Juist daar is veel te bereiken en kan je echt wat betekenen voor de inwoners.'*
- ▶ *'Nieuwsgierigheid, op zoek hoe de politiek werkt. Mee willen praten en beslissen over zaken in de gemeente. Levendige politiek bedrijven'*
- ▶ *'Niet aan de kant blijven staan en zeggen hoe het niet moet. Bedenken en meebeslissen hoe het wel zou kunnen.'*
- ▶ *'Ik heb overal een mening over en vind dat je daar ook iets mee moet kunnen doen. Ik vind het fantastisch om bij een gemeente aan de knoppen te zitten en echt verschil te kunnen maken'*
- ▶ *'Maatschappelijke betrokkenheid, juridische kennis en expertise inzetten in het publiek domein.'*
- ▶ *'Als jong raadslid vind ik het belangrijk om die representatie in de raad te zijn van onze gemeente.'*
- ▶ *'Omdat ik mij wil inzetten voor een betere samenleving en woonomgeving binnen mijn eigen gemeente'*
- ▶ *'Het eenzijdige tij in mijn gemeente keren, de boel opschudden.'*
- ▶ *'De energietransitie die door het vorige college erdoor gedramd werd ten koste van de inwoners.'*
- ▶ *'Maatschappelijke verantwoordelijkheid, mee willen denken'*
- ▶ *'Destijds zag ik dat het beleid dat achter een bureau gemaakt werd niet aansloot op de realiteit. Daarbij gingen wethouders respectloos om met burgers die middels burgerparticipatie/burgerkracht de gemeente willen helpen hun omgeving te verbeteren.'*
- ▶ *'Samenleving verbeteren, inzet voor algemeen belang, eervol burger te vertegenwoordigen'*
- ▶ *'Iets kunnen betekenen voor de gemeente waar het goed wonen, werken en vertoeven is.'*

OPNIEUW VERKIESBAAR STELLEN?

Twee derde van de raadsleden zou zich op dit moment zeker of waarschijnlijk weer verkiesbaar stellen. Een kwart zou dit zeker of waarschijnlijk niet doen.

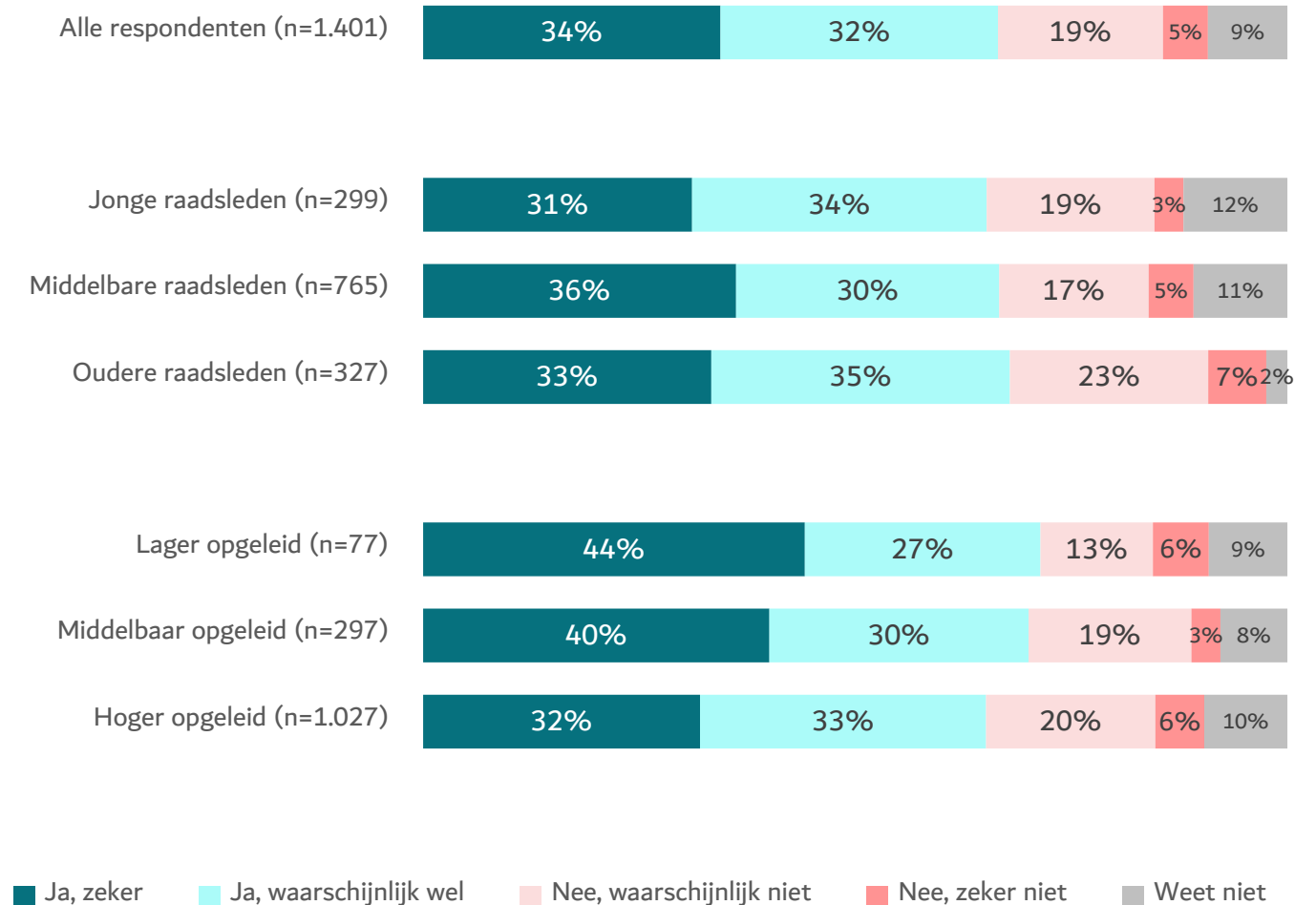
Twee derde van de raadsleden zou zich op dit moment zeker (34%) of waarschijnlijk (32%) opnieuw verkiesbaar stellen, terwijl een kwart dit zeker (5%) of waarschijnlijk (19%) niet zou doen. De rest (9%) weet het niet.

LEEFTIJDGROEPEN

Oudere raadsleden (30%) geven vaker aan zich waarschijnlijk of zeker niet opnieuw verkiesbaar te stellen, maar geven desondanks niet minder vaak aan dit waarschijnlijk of zeker wél te doen.

OPLEIDINGSNIVEAU

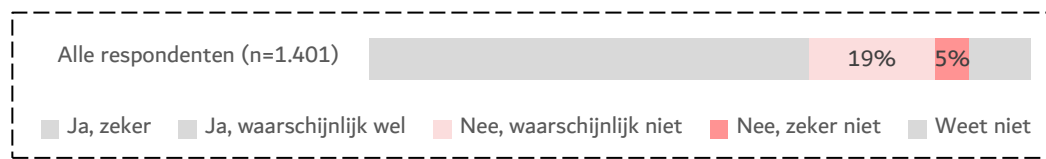
Hoger opgeleiden zijn er minder vaak zeker van dat ze zich opnieuw verkiesbaar stellen dan middelbaar of laag opgeleiden.

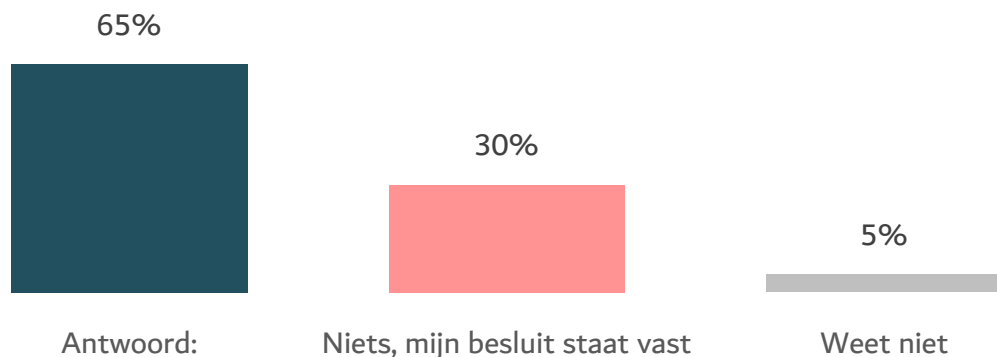
REDEN VOOR NIET OPNIEUW VERKIESBAAR STELLEN

Vooral de werkdruk, de vergoeding en de behoefte om (na lange tijd) plaats te maken voor opvolgers worden genoemd als redenen om zich niet opnieuw verkiesbaar te stellen.

Op de vraag wat er zou moeten veranderen voor raadsleden die zich (waarschijnlijk) niet opnieuw verkiesbaar zouden stellen om hun mening te herzien, geeft 65% een antwoord, voor 30% staat het besluit al vast en 5% weet het niet. De gegeven antwoorden zijn grotendeels onder te verdelen in de volgende categorieën:

- ▶ **Werkdruk:** Veel respondenten noemen de hoge werkdruk als een belangrijke reden om zich niet meer verkiesbaar te stellen. Ze ervaren moeilijkheden bij het combineren van het raadswerk met andere verplichtingen.
- ▶ **Vergoeding:** Veel raadsleden uiten ontevredenheid over de lage vergoeding voor het raadswerk in verhouding tot de inspanning die het vereist.
- ▶ **(Jongere) opvolging:** Raadsleden doen het werk al lang en willen plaats maken voor (jongere generaties en) nieuwe perspectieven.
- ▶ **Balans werk/privé:** De uitdaging om het raadswerk te combineren met werk en privéverplichtingen.
- ▶ **Leeftijd:** De leeftijd van raadsleden wordt vaak genoemd als een factor die meespeelt in hun beslissing om zich niet opnieuw verkiesbaar te stellen.
- ▶ **Behoeft aan verandering:** Respondenten benadrukken de behoefte aan een verbeterde werkomgeving, samenwerking en werkcultuur binnen de raad.

Hieronder volgt een bloemlezing van de gegeven antwoorden. De antwoorden zijn letterlijk overgenomen en kunnen dus taal- en spelfouten bevatten.

- ▶ *'Werkdruk omlaag, gemiddeld vier avonden per week kwijt naast een drukke baan en jong gezin'*
- ▶ *'Zal waarschijnlijk in 2026 stoppen als raadslid omdat ik dan 76 jaar ben'*
- ▶ *'Niets: na deze raadsperiode zitten mijn maximale termijnen erop. Na 16 jaar laat ik het politieke werk over aan mijn huidige fractiegenoten: de nieuwe generatie mag het oppakken.'*
- ▶ *'Minder polarisatie, tegenstellingen en activisme door een enkeling. Nederland zit gevangen door de roepoeterende minderheid die te veel aandacht krijgt.'*
- ▶ *'Ik doe het in eerste instantie niet voor het geld maar als ik die uren ga werken dan verdien ik meer dan het dubbele en heb geen 'gedoe' meer. Iedereen weet hechte vinden, dat doe ik echt met alle plezier maar er mag wel wat tegenover staan'*
- ▶ *'Hogere vergoeding zodat ik meer tijd kan inkopen van mijn werk. Straks kunnen alleen krasse pensionados het raadswerk uitvoeren. Zeke bij kleine gemeentes. Daar moet je met paar mensen alle zaken dragen'*
- ▶ *'Het zou mijn 4de raadsperiode worden en dat mag niet en het is tijd voor verjonging'*
- ▶ *'De vergadertijden zijn tot laat. De combinatie met mijn baan is daardoor moeilijk. De vergoeding in de Raad is te laag als tweede inkomen, om minder te gaan werken.'*
- ▶ *'Beter informatie door het college, meer ruimte voor inhoudelijke debat. Beter inzicht in beleid regionale samenwerking'*
- ▶ *'Het raadswerk is druk om te combineren met een jong gezin. Vier jaar is voor mij oke. Straks doe ik een stapje terug zodat mijn partner meer kan doen.'*
- ▶ *'ik te oud. Het raadslidmaatschap moet aantrekkelijker zijn voor jeugd.'*
- ▶ *'Verandering bestuurscultuur, hogere vergoeding en verlagen werkdruk door betere ondersteuning en voorbereiding van dossiers en stukken door ambtenaren'*
- ▶ *'Minder belasting in tijd (lastig combineren met een fulltime managementfunctie)'*

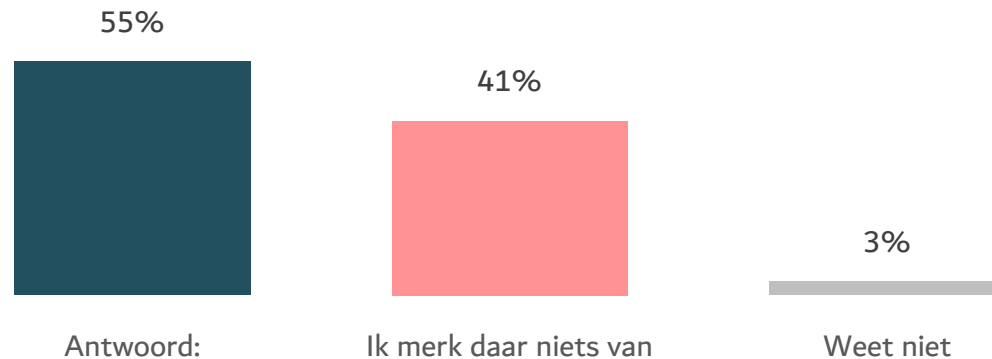

(VERANDEREND) SENTIMENT IN DE PRIVÉ-OMGEVING

Het sentiment rondom het raadslidmaatschap heeft vooral betrekking op de tijdsdruk/werklast/impact op het privé leven, de gepercipieerde polarisatie, het verminderde vertrouwen in de politiek en de verharde toon in de maatschappij.

Op de vraag wat men in de privé-omgeving merkt aan (veranderend) sentiment rondom het raadslidmaatschap, geeft (afgerond) 55% een inhoudelijk antwoord, 41% geeft aan hier niets van te merken en 3% weet het niet. De gegeven antwoorden zijn grotendeels onder te verdelen in de volgende categorieën:

- ▶ **Tijdsdruk en werklast:** Raadsleden ervaren aanzienlijke tijdsdruk en een hoge werklast, wat het moeilijk maakt om het raadswerk in balans te brengen met hun persoonlijke leven en werk.
- ▶ **Veranderend politiek klimaat:** Er is sprake van toenemende polarisatie en verharding, mogelijk beïnvloed door zaken zoals sociale media en nationale politieke ontwikkelingen.
- ▶ **Waardering en vertrouwen in politiek:** Er is een verminderd vertrouwen in de politiek en men wordt geconfronteerd met variërende niveaus van waardering en kritiek vanuit de samenleving.
- ▶ **Persoonlijke impact en opoffering:** Het raadswerk heeft persoonlijke gevolgen, zoals impact op relaties, sociale interacties en vrije tijd. Sommige raadsleden ervaren ook onbegrip en onrealistische verwachtingen vanuit de samenleving.
- ▶ **Verbinding met de gemeenschap:** Raadsleden fungeren steeds vaker als aanspreekpunten voor inwoners, die hen benaderen met diverse vragen, opmerkingen en zorgen over lokaal beleid.
- ▶ **Veiligheidszorgen:** Een aantal raadsleden heeft te maken met bedreigingen en veiligheidszorgen, zowel online als offline, wat van invloed is op hun gevoel van veiligheid en dat van hun naasten.

Hieronder volgt een bloemlezing van de gegeven antwoorden. De antwoorden zijn letterlijk overgenomen en kunnen dus taal- en spelfouten bevatten.

- ▶ *'dreiging is een probleem van deze (social media) tijd. Toen ik in de periode 1998-2001 in een andere gemeente raadslid was, speelde dat niet voor mij.'*
- ▶ *'Draagvlak bij mijn partner is afgenomen.'*
- ▶ *'Recentelijk heb ik hevige negatieve reacties / doodsverwensingen ontvangen die vooral bij mijn thuisfront ernstig hard aankwamen. Dit beïnvloed het sentiment enorm.'*
- ▶ *'Ik word meer aangesproken op actuele lokale en landelijke politieke onderwerpen.'*
- ▶ *'Bij de laatste verkiezingen verbale agressie. Tegelijkertijd; mensen die het beste met je voor hebben zijn oprecht geïnteresseerd in het ambt en wat het zo mooi maakt. Voor mij is de balans nog altijd ruim positief.'*
- ▶ *'Bewoners komen met verbetervoorstellen en verwachten veelal dat je als raadslid over voldoende macht beschikt om deze snel door te voeren.'*
- ▶ *'Enorme verrechtsing en polarisatie. Zij tegen wij, beide kanten gaan blindelings er van uit dat je aan hun kant staat.'*
- ▶ *'Verschild van bewondering tot verbazing dat ik er zoveel tijd en energie in stop in relatie wat ik er voor terug lijk te krijgen'*
- ▶ *'Mensen denken soms dat ik altijd hun meningen over de politiek wil horen, inclusief hetgeen ze vinden van 'politici' en daarbij niet in de gaten dat ik dat ook ben. Niet altijd heel leuk.'*
- ▶ *'ik ben veel vaker weg, vooral s'avonds, thuis komen en eten en weg. Ik ben nu wel veel breder georiënteerd veel diverser'*
- ▶ *'Met name via de sociale media verhardt de toon. Men is erg met modder aan het gooien; gelukkig richt zich dat nu nog voornamelijk op de landelijke politiek.'*
- ▶ *'Dat ik er veel avonden in de week niet ben en een dag in het weekend niets kan doen vanwege het raadswerk.'*
- ▶ *'Veel mensen denken dat ik het wel kan regelen; een huis, geen rommel, overlast etc'*
- ▶ *'Veel agressie op sociale media'*

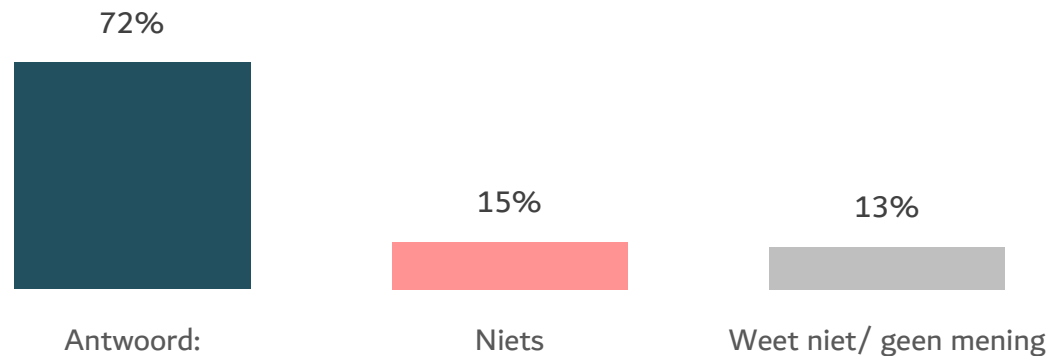

WAAR IS MEN ALS RAADSLID HET MEEST TROTS OP M.B.T. MACHT EN INVLOED?

De genoemde voorbeelden waar men trots op is lopen zeer sterk uiteen. Vaak wordt generiek verwezen naar diverse moties of initiatieven, zonder in detail te treden. De voorbeelden hebben relatief vaak betrekking op (woning)bouw en het sociaal domein.

Op de vraag waar men als raadslid het meest trots op is met betrekking tot macht en invloed, geeft 72% een inhoudelijk antwoord, 15% geeft aan nergens trots op te zijn en 13% weet het niet. De gegeven antwoorden lopen zeer sterk uiteen. Thema's die wat vaker terugkomen zijn:

- ▶ **(Generiek) benoemen van diverse moties of initiatieven**
- ▶ **Benoemen van specifieke projecten**
- ▶ **Woningbouw en ruimtelijke ordening:** Initiatieven en invloed met betrekking tot woningbouwprojecten, duurzaamheid in de bouw, sociale woningbouw, etc.
- ▶ **Sociaal beleid en welzijn:** Invloed op het sociaal domein, armoedebestrijding, zorg voor kwetsbare groepen zoals ouderen en jeugd en inclusiviteit, minder validen.
- ▶ **Samenwerking en communicatie:** Faciliteren van betere samenwerking intern en tussen gemeente en inwoners.
- ▶ Daarnaast zijn vaker terugkerende thema's: duurzaamheid en milieu, onderwijs en jeugdbeleid, cultuur en leefbaarheid, financieel beleid/budget, veiligheid en mobiliteit.

Hieronder volgt een bloemlezing van de gegeven antwoorden. De antwoorden zijn letterlijk overgenomen en kunnen dus taal- en spelfouten bevatten.

- ▶ *'Andere benadering van de woningbouwproblematiek. Hernieuwde aandacht voor kleinere projecten die relatief snel te realiseren zijn'*
- ▶ *'Diverse dingen. Grote of kleine aanpassingen in beleid en voorstellen.'*
- ▶ *'Uitsluiting van een bepaalde doelgroep voorkomen'*
- ▶ *'Het schrijven van een initiatiefvoorstel welk uiteindelijk via een motie heeft geleid tot een integriteits-protocol hoe te handelen bij vermeende schending integriteit.'*
- ▶ *'tot stand brengen van Locale InclusieAgenda met grote inzet van ervaringsdeskundigen. Bij nwe ontwikkelingen in de stad worden die ervaringsdeskundigen nu standaard ingeschakeld.'*
- ▶ *'Aan de inwoners uit kunnen leggen waarom bepaalde besluiten genomen worden, aandacht voor zichtbaarheid ouderenbeleid situatie'*
- ▶ *'Initiatiefvoorstellen hebben verandering gebracht en met coalitiedeelname veel bereikt'*
- ▶ *'De komst van een nieuwe woonwijk met 600 woningen.'*
- ▶ *'Financieel noodfonds energiearmoede'*
- ▶ *'Akkoord Omgevingsvisie, asiel boot en sluiten tijdelijke opvang, aandacht voor sportclubs en ondernemers.'*
- ▶ *'M.b.t jeugdzorg, straatintimidatie, huiselijk geweld en risicoprofilering op basis van data invloed gehad op het beleid'*
- ▶ *'Ik heb een heel belangrijke bijdrage gehad in het verbeteren van de verhoudingen in de raad.'*
- ▶ *'moties die niet aangenomen werden, maar toch werden uitgevoerd, feitelijk een aantal in de openbare ruimte.'*
- ▶ *'Een aantal moties en amendementen erdoor gekregen. Winkeltijdenbesluit, leerlingenvervoer'*
- ▶ *'Inmiddels ben ik 5 jaar raadslid en ik heb in deze tijd zeker bereikt dat overheidsingrijpen is teruggebracht en ingezet is op een gezonde financiële gemeente'*
- ▶ *'Initiatiefvoorstel wat het gehaald heeft, maar ook in sfeer en cultuur in de commissie en raad wat teweeg gebracht'*
- ▶ *'De raad dichterbij de mensen brengen, luisteren en er ook wat mee doen.'*
- ▶ *'beleid voor natuurinclusief bouwen binnen de gemeente'*

MAATSCHAPPELIJK ACTIVITEIT VOORAFGAAND AAN RAADSLIDMAATSCHAP

Een zeer ruime meerderheid geeft aan in het jaar voorafgaand aan hun raadslidmaatschap maatschappelijk actief te zijn geweest.

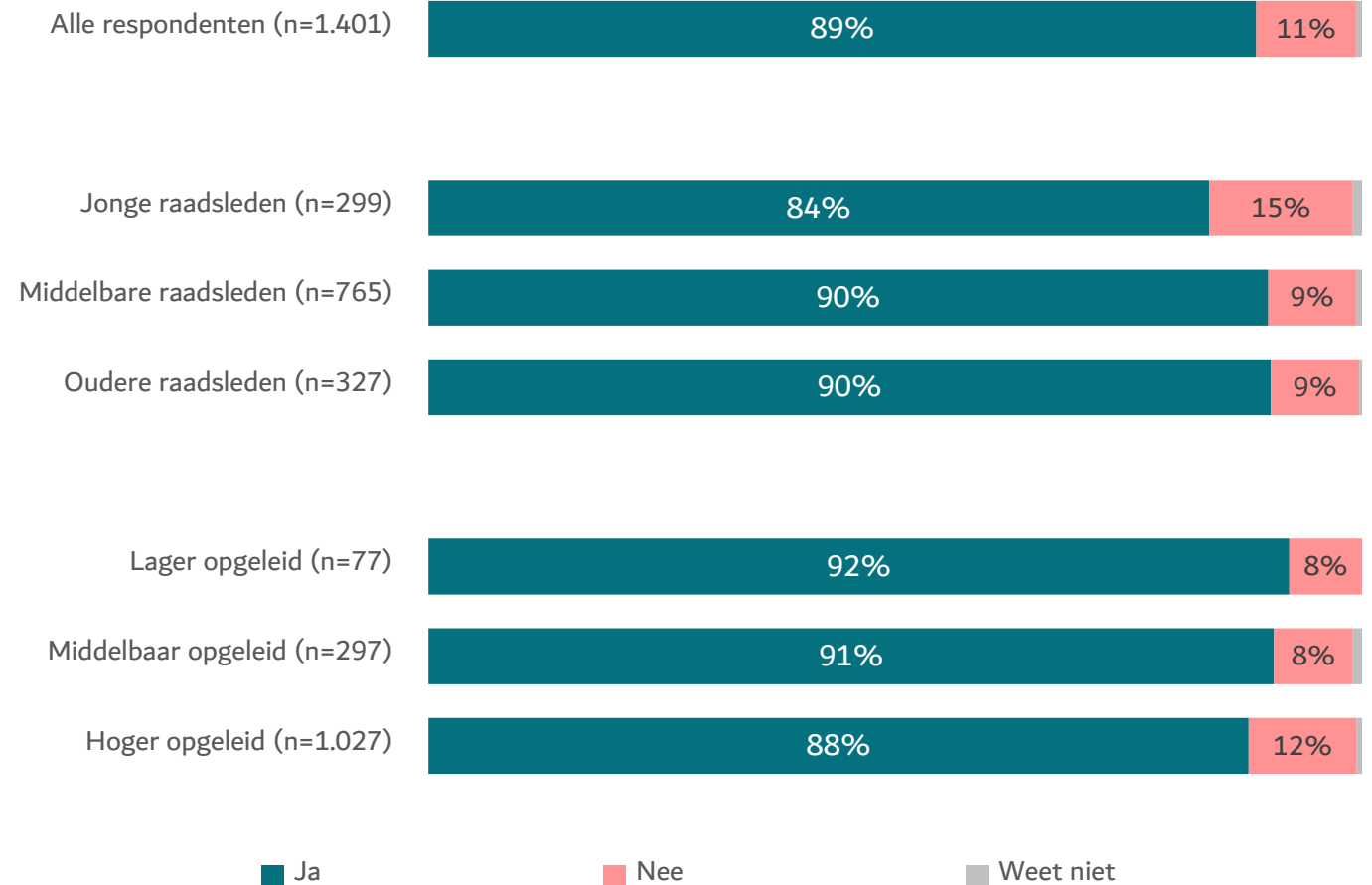
Een zeer ruim meerderheid (89%) van de raadsleden geeft aan in het jaar voorafgaand aan hun raadslidmaatschap maatschappelijk actief te zijn geweest door zich als vrijwilliger in te zetten voor een organisatie of vereniging.

LEEFTIJDGROEPEN

Jonge raadsleden (84%) antwoorden iets minder vaak bevestigend op de vraag dan middelbare en oudere raadsleden (beide 90%).

OPLEIDINGSNIVEAU

Er zijn geen statistisch significante verschillen gevonden tussen de verschillende opleidingsniveaus van de raadsleden.

9 Bent u in het jaar voorafgaand aan uw raadslidmaatschap maatschappelijk actief geweest? Dat wil zeggen dat u zich in dat jaar minstens één keer als vrijwilliger heeft ingezet voor een organisatie of vereniging.

Basis: alle respondenten

Bijlage

RESPONSVERANTWOORDING I

RESPONS

In totaal hebben n=1.401 raadsleden aan het onderzoek deelgenomen. De maximale foutmarge bij deze steekproefgrootte bedraagt $\pm 2,6\%$ (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)*.

In onderstaande tabellen zijn de respons- en populatieverhoudingen (voor zover beschikbaar) voor een aantal variabelen weergegeven.

	Respons		Respons	Populatie		Respons	Populatie
Basisonderwijs	0,4%	Coalitie	57%	59%	Drenthe	4%	4%
lbo (lts), huishoudschool, vbo, vmbo (kader/basisberoeps)	1%	Oppositie	42%	41%	Flevoland	2%	2%
mavo, ulo, mulo, vmbo (theoretisch/gemengd)	4%	Overig/Niet bekend	1%	0%	Friesland	4%	5%
havo, mms	4%	Mannen	64%	66%	Gelderland	13%	14%
vwo, hbs, atheneum, gymnasium	3%	Vrouwen	36%	34%	Groningen	3%	2%
kort mbo (kmbo), leerlingwezen	1%	Kleine gemeente (<20.000 inw.)	13%	12%	Limburg	7%	8%
Mbo	13%	Klein-middel gemeente (20.000 t/m 49.999 inw.)	50%	49%	Noord-Brabant	17%	16%
hbo, kandidaatsexamen	39%	Middel-groot gemeente (50.000 t/m 99.999 inw.)	23%	24%	Noord-Holland	16%	13%
universiteit (wo)	31%	Grote gemeente (>100.000 inw.)	14%	15%	Overijssel	6%	8%
postacademisch (bijv. notariaat, doctorstitel, artsexamen)	3%	CDA	12%	13%	Utrecht	7%	8%
Jonge raadsleden (<40 jaar)	21%	ChristenUnie	3%	4%	Zeeland	4%	3%
Middelbare raadsleden (40-64 jaar oud)	55%	D66	8%	7%	Zuid-Holland	16%	17%
Oudere raadsleden (65+)	24%	GroenLinks	7%	6%	1 zetel	10%	8%
		PvdA	7%	7%	2 zetels	18%	17%
		SGP	1%	3%	3 zetels	22%	19%
		SP	2%	2%	4 zetels	15%	16%
		VVD	12%	12%	5 zetels	12%	13%
		Overig (<1%)	48%	45%	6 zetels	8%	9%
					7 zetels	7%	7%
					8 zetels	4%	4%
					9 zetels	2%	2%
					10 zetels of meer	3%	4%

* De foutmarge geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. Het betrouwbaarheidsniveau geeft de statistische kans aan dat, bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, het resultaat van deze herhaalmeting binnen de foutmarge blijft.

RESPONSVERANTWOORDING II

METHODIEK

- ▶ Op 20 juli 2023 is een email met een link naar de online vragenlijst gestuurd aan alle raadsleden waarvan contactgegevens bekend zijn in de database van www.overheidinnederland.nl (n=8.284).
- ▶ Op 27 en 28 juli 2023 zijn herinneringen aan niet responderende raadsleden gestuurd.
- ▶ Genodigden zijn tot 10 augustus 2023 in de gelegenheid geweest om de online vragenlijst in te vullen.
- ▶ Alle respondenten hebben de vragenlijst anoniem ingevuld.

OVER DEZE RAPPORTAGE

In dit rapport zijn de resultaten visueel weergegeven, waarbij tekstueel duiding wordt gegeven.

De resultaten zijn tevens uitgesplitst naar de variabelen leeftijdsgroep en opleidingsniveau:

Leeftijdsgroepen:

- ▶ **Jonge raadsleden** → jonger dan 40 jaar
- ▶ **Middelbare raadsleden** → 40-64 jaar oud
- ▶ **Oudere raadsleden** → 65 jaar of ouder

Opleidingsniveau:

- ▶ **Laag opgeleid** → basisonderwijs, lbo (lts), huishoudschool, vbo, vmbo, mavo, ulo, mulo
- ▶ **Middelbaar opgeleid** → havo, mms, vwo, hbs, atheneum, gymnasium, kort mbo (kmbo), leerlingwezen, mbo
- ▶ **Hoger opgeleid** → hbo, kandidaatsexamen, universiteit (wo), postacademisch (bijv. notariaat, doctorstitel, artsexamen)

Ten behoeve van de leesbaarheid worden, tenzij anders vermeld, enkel significante en relevante verschillen specifiek benoemd.

Invior biedt onafhankelijk advies en projectbegeleiding rondom (participatie)beleid. We begeleiden opdrachtgevers in drie fasen van het participatieproces.

Inzicht – Door onderzoek te doen verzamelen we betrouwbare informatie.

Visie – De opgehaalde inzichten vertalen we naar een gedragen beleidsmatig advies, maar het liefst daarbij ook een participatiebeleid om nu, en in de toekomst, belanghebbenden betrokken te houden.

Organisatie – Vervolgens helpen we met het implementeren van dit beleidsadvies. Onze professionele en flexibele medewerkers geloven in gemeenschap; een zo breed mogelijke groep moet kunnen meedenken en meepraten over lokale maatschappelijke vraagstukken. Door een transparant inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers/ bestuurders/ politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op.

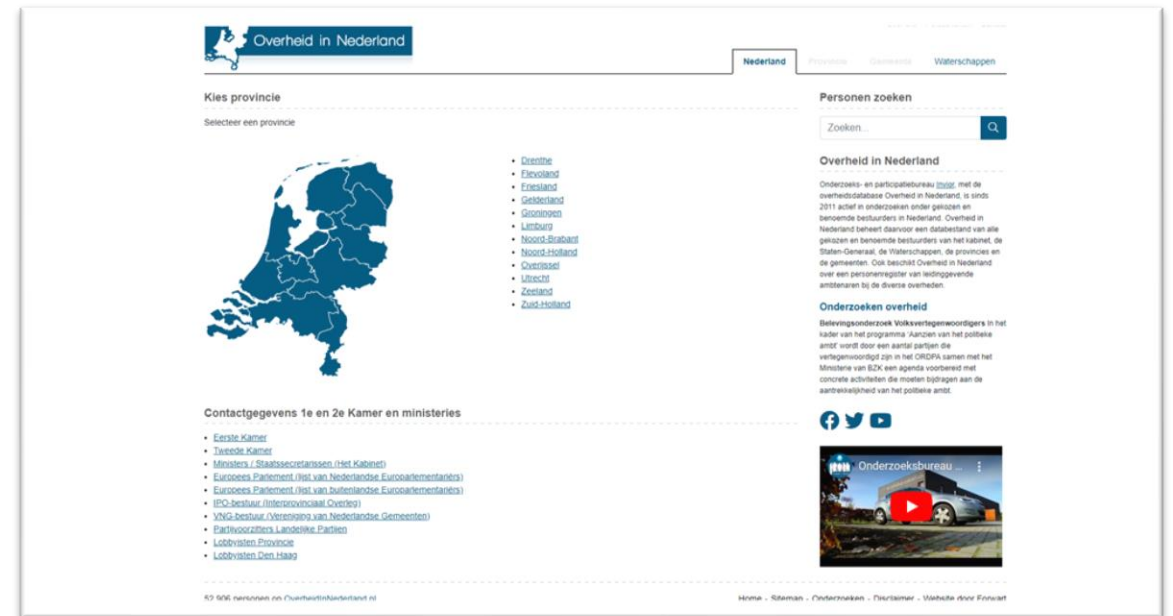

Invior
Herstraat 20
5961 GJ Horst

www.invior.nl
advies@invior.nl
085-4860100

Invior is lid van Data & Insights Network.

Onderzoeks- en participatiebureau Invior, met de overheidsdatabank Overheid in Nederland, is sinds 2011 actief in onderzoeken onder gekozen en benoemde bestuurders in Nederland. Overheid in Nederland beheert daarvoor een databestand van alle gekozen en benoemde bestuurders van het kabinet, de Staten-Generaal, de Waterschappen, de provincies en de gemeenten. Ook beschikt Overheid in Nederland over een personenregister van leidinggevende ambtenaren bij de diverse overheden.

Afb. Homepage www.overheidinnederland.nl